

نقش شبکه اجتماعی تلگرام بر نحوه گذران اوقات فراغت

(مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان)

داریوش شهبان^۱

محسن حسونند^۲

چکیده

در سال های اخیر روند استفاده از شبکه های اجتماعی و به ویژه تلگرام برای گذران اوقات فراغت در میان قشرهای مختلف مردم مخصوصا جوانان دیده می شود. استفاده از شبکه تلگرام توانسته است به عنوان بخشی مهم در ساعات زندگی افراد به شمار رود. با توجه به استفاده زیاد دانشجویان از این شبکه اجتماعی در پژوهش حاضر به بررسی نقش شبکه اجتماعی تلگرام بر گذران اوقات فراغت (دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان) پرداخته شده است. این پژوهش با روش پیمایشی انجام شده است به منظور جمع آوری و گردآوری اطلاعات از پرسش نامه محقق ساخته استفاده شده است. نتایج پژوهش، حاکی از آن است که استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و شیوه های روابط اجتماعی دانشجویان رابطه مثبت وجود دارد و تاثیرگذار است. همچنین، یافته ها نشان داده است که استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و سلامت روان دانشجویان تاثیر دارد علاوه بر این، یافته ها نشان داده است استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام، بر بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان تاثیر دارد. و همچنین یافته ها نشان داده است که استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام برای برقراری ارتباط بین دانشجویان با جنس مخالف رابطه معنی داری وجود ندارد و تاثیرگذار نیست.

کلید واژه: اوقات فراغت، شبکه های اجتماعی مجازی، تلگرام، دانشجویان، لرستان

۱. کارشناس ارشد علوم ارتباطات اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی تهران، ایمیل: dariush.shaban1395@yahoo.com

۲. کارشناس ارشد علوم ارتباطات اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دماوند

مقدمه

امروزه دیگر اوقات فراغت یک پدیده جانبی نیست بلکه فراغت یکی از حوزه های مهم تمدن جدید است که با گسترش شبکه های اجتماعی مسولین و خانواده ها در تلاش هستند که با برنامه ریزی صحیح و هدفمند که هم جهت با نیازهای جامعه سودمند و سازنده باشد برنامه ریزی کنند. اوقات فرد علاوه بر تاثیرات فردی که در شخصیت فرد دارد به رشد اجتماعی او نیز کمک می کند. شرکت فرد در شبکه های اجتماعی، موجب بهبود روابط اجتماعی فرد می شود و به پیشرفت اجتماعی او کمک می کند. بسیاری از پیشرفت های فرد با پیشرفت اجتماعی او پیوند تنگاتنگ دارد. اگر فرد دارای بهترین و ارزنده ترین استعداد باشد تا زمانی که آن ها را در سطح اجتماعی ارائه ندهد، چندان موفق نخواهد بود. در سال های اخیر روند استفاده از شبکه های اجتماعی و به ویژه تلگرام برای گذران اوقات فراغت در میان قشرهای مختلف مردم مخصوصا جوانان دیده می شود. استفاده از شبکه تلگرام توانسته است به عنوان بخشی مهم در ساعات زندگی افراد به شمار رود. با توجه به استفاده زیاد دانشجویان از این شبکه اجتماعی در پژوهش حاضر به بررسی نقش شبکه اجتماعی تلگرام بر گذران اوقات فراغت (دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان) پرداخته شده است.

بیان مسئله

شبکه های اجتماعی نقش بسیار مهمی در روابط مردم سرتاسر جهان ایفا می کنند. شبکه های اجتماعی را می توان جوامع مردمی متصل شده با انگیزه های مختلف تعریف کرد که ساختاری شامل گروه هایی با بیشتر از یک نوع ارتباط دارند. در ایران شبکه های اجتماعی روز به روز بر مخاطبان مشتاق خود می افزاید. فراگیر شدن استفاده از این پدیده، پیامدهای مثبت و منفی بسیاری را بر زندگی ما القا نموده و در مواردی نیز تبعات گریز ناپذیری را بر ما تحمیل داشته است. تا آنجایی که بعضا اصطلاحات مرسوم در این شبکه ها بخشی از فرهنگ محاوره افراد جامعه ما را تشکیل می دهند یکی از این فضاها که مخاطبان زیادی را به خود جذب کرده است، شبکه اجتماعی تلگرام می باشد. شبکه اجتماعی تلگرام از پیچیدگی های فنی پایینی در استفاده از وب بهره می برد تا خلاقیتش را ارائه دهد، تا در تعامل اجتماعی همراه شود، سهمی در تخصص داشته باشد، محتوایی را به اشتراک گذارد و اطلاعات و مباحث مختلف را منتشر کند. امروزه افراد از هر فرصتی برای مراجعه به شبکه های اجتماعی به ویژه تلگرام استفاده می کنند و به جای حضور در بین اعضا خانواده یا دوستان زمان فراغت خود را در شبکه های اجتماعی می گذرانند بنابراین پژوهش در خصوص نحوه گذران اوقات فراغت از طریق تلگرام می تواند دست اندرکاران فرهنگی کشور را جهت هرگونه تصمیم و برنامه ریزی در خصوص این فضا یاری کند.

اهمیت و ضرورت انجام تحقیق

اهمیت و ضرورت انجام این تحقیق از آنجاست که با بررسی های به عمل آمده مشخص شده است که تاکنون در کمتر تحقیقی به بررسی تاثیر شبکه اجتماعی تلگرام بر اوقات فراغت دانشجویان پرداخته شده است. همچنین اهمیت این تحقیق از آنجاست که می توان با انجام آن برنامه ریزی لازم برای استفاده بهینه از شبکه های اجتماعی توسط کاربران ارایه نمود و نیز نتایج و یافته های این تحقیق می تواند مورد استفاده محققان و پژوهشگران علاقه مند به موضوع قرار گیرد. همچنین با انجام این تحقیق می توان به بومی سازی تئوری ها و نظریه های مرتبط با متغیرهای پژوهش اشاره نمود.

ادبیات تحقیق

یکی از عرصه های انتخاب آزادانه فردی و عرصه قابل مشاهده زندگی که حوزه مهمی در مطالعات سبک زندگی محسوب می شود حوزه فراغت است. حوزه فراغت اصلی ترین حوزه تحلیل های سبک زندگی است (ربانی و شیرینی، ۱۳۸۸: ۲۱۰). از آنجا که اوقات فراغت و نحوه گذران آن یکی از شاخص های اساسی سبک زندگی به شمار می رود. به بیان دیگر شیوه زندگی افراد معمولاً خود را در گذران اوقات فراغت نشان می دهد. در دنیای جدید این ماکس وبر که با طرح گروه های منزلتی، راه را برای مطالعات سبک زندگی و اهمیت دادن به آن باز کرد (خواجه نوری و مقدس، ۱۳۷۸: ۱۲) برای درک بهتر اصلاح اوقات فراغت نگاهی به تاریخچه این پدیده مفید است. اوقات فراغت در طول تاریخ پیوسته در حال تغییر بوده است. اوقات فراغت در دوران باستان ویژه طبقه مرفه بود. در قرون وسطی، تحت تاثیر کامل فرهنگ میسحیت قرار داشت. در عصر جدید و آغاز صنعتی شدن جوامع غربی رابطه بین کار و اوقات فراغت به طور اساسی دچار تغییر و تحول شد. چنان که اوقات فراغت به عنوان زمان تلف شده و کار به عنوان ارزش مطرح می شود. در کشور ما اوقات فراغت از زمان قاجار مورد توجه قرار گرفته است (سازمان ملی جوانان، ۱۳۸۴: ۴). در فرهنگ لاروس اوقات فراغت این گونه تعریف شده است سرگرمی ها، تفریحات و فعالیت هایی که افراد به هنگام آسودگی از کار عادی با شوق و رغبت به آن می پردازند. از این رو اوقات فراغت با اوقات آزادی و بیکار تفاوت دارد. اگر فراغت از جهتی زیر سلطه هدف های تجاری، انتفاعی یا عقیدتی باشد و تنها بخشی از خصلت خود را حفظ کرده باشد به آن نیمه فراغت می گویند (دانشور، ۱۳۷۵) اگر زمان فراغت بی برنامه و به بطالت سپری شود به آن خلاء فراغتی می گویند و اگر بخشی از زمان فراغت با یک برنامه همراه باشد به آن زمان فعال فراغت می گویند (محمودی اشکوری، ۱۳۶۹) اوقات فراغت به عنوان یک پدیده و حتی گاهی اوقات در بعضی از جوامع به عنوان یک مسئله فرهنگی، اجتماعی، و حتی سیاسی موضوع مشترک بین تمامی قشرهای جامعه است. اوقات فراغت به دلیل اهمیت و ویژگی هایی که دارد توجه عده ای را به خود جلب کرده است. مسئولان تعلیم و تربیت و مسائل فرهنگی

جامعه از یک سو و روانشناسان و جامعه‌شناسان از سوی دیگر و هر یک از منظری و بعدی به مسائل اوقات فراغت توجه می‌کنند و آن را مورد تحقیق قرار می‌دهند. از سوی دیگر امروزه شبکه‌های اجتماعی مجازی به منزله رسانه همیشه و همه جا حاضر با توجه به توانمندی‌های بالقوه و بالفعل گسترده‌شان به سرعت در جامعه ما و به ویژه بین نسل جوان در حال گسترش هستند. شبکه‌های اجتماعی به مجموعه‌ای از افراد تلقی می‌شود که به صورت گروهی با یکدیگر ارتباط دارند و مواردی نظیر اطلاعات، نیازمندی‌ها، فعالیت‌ها و افکار خود را به اشتراک بگذارند. به عبارت دیگر شبکه‌های اجتماعی پایگاه‌هایی هستند که با استفاده از یک موتور جستجوگر و افزودن امکاناتی مانند چت، پیام‌رسانی الکترونیکی، انتقال تصویر و صدا ... امکان ارتباط بیشتر کاربران را در قالب شبکه‌ای از روابط فردی و گروهی فراهم می‌آورند (محسنی، ۲۰۰۲: ۲). شبکه‌های اجتماعی وب نسل جدیدی از امکانات وب هستند که امروزه در کانون توجه کاربران اینترنت قرار گرفته‌اند. اینگونه شبکه‌ها درواقع نوعی رسانه اجتماعی هستند که شیوه جدیدی از برقراری ارتباط و اشتراک اطلاعات در اینترنت امکان‌پذیر کرده‌اند. صدها میلیون نفر از کاربران اینترنت عضو صدها شبکه اجتماعی مختلف هستند و بخشی از فعالیت بر خط روزانه‌شان در این سایت‌ها می‌گذرد (برات دستجردی و صیادی، ۱۳۹۱: ۳۳۳). در واقع شبکه‌های اجتماعی برای افزایش و تقویت تعاملات اجتماعی در فضای مجازی طراحی شده‌اند. به طور کلی از روی اطلاعاتی که روی پروفایل افراد قرار می‌گیرند مانند تصویر کاربر، اطلاعات شخصی، علایق، برقراری ارتباط آسان می‌شود. کاربران می‌توانند پروفایل‌های دیگران را ببینند و از طریق برنامه‌های مختلف، مانند ایمیل و چت با یکدیگر ارتباط برقرار کنند (پمپک و همکاران، ۲۰۰۹: ۲۲۸). در دنیای امروز با گسترش فرهنگ عضویت در شبکه‌های مجازی به ویژه در میان دانشجویان، زندگی به سبک شبکه‌های اجتماعی مجازی به سرعت در حال گسترش است این وضعیت در اثر افزایش روز افزون کاربران اینترنت و شبکه‌های اجتماعی به وجود آمده است. به نظر می‌رسد امروزه رشد کاربران اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی، پیدایش سبک جدیدی از زندگی به نام سبک زندگی جوامع مجازی را در بین دانشجویان در پی داشته است. این شیوه زندگی که در آمیخته با شبکه‌های اجتماعی مجازی، سبک جدید از زندگی بوده که همه فعالیت‌های روزمره را تحت تاثیر قرار می‌دهد (بشیر و افراسیابی، ۱۳۹۱: ۳۵) شبکه‌های اجتماعی مجازی می‌تواند تاثیرات زیادی بر سبک زندگی و بخصوص بر اوقات فراغت کاربران ایجاد کند، بنابراین می‌توان گفت شبکه‌های اجتماعی مجازی به ویژه تلگرام که بیشترین کاربر را در میان این شبکه‌ها دارد نقش ویژه‌ای در نحوه گذراندن اوقات فراغت دارد.

اهداف تحقیق

هدف اصلی تحقیق

شناخت نقش استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر گذران اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان است.

اهداف فرعی

شناخت نقش استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر روابط اجتماعی دانشجویان.

شناخت نقش استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر افزایش سلامت روان دانشجویان.

شناخت نقش استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر افزایش رابطه با جنس مخالف.

شناخت نقش استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر افزایش اطلاعات مربوط به رشته تحصیلی دانشجویان.

هدف کاربردی

نتایج و یافته های این تحقیق می تواند موجب برنامه ریزی صحیح برای نحوه میزان و چگونگی مدیریت ساعات اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گردد تا در نهایت بتوان اوقات فراغت مطلوب تری را دنبال کنند.

- سوالات تحقیق

سوال اصلی تحقیق: آیا استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر نحوه گذران اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان نقش دارد؟

سوالات فرعی تحقیق

۱- آیا استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر شیوه های روابط اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان نقش دارد؟

۲- آیا استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر افزایش سلامت روان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان نقش دارد؟

۳- آیا استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر افزایش رابطه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان با جنس مخالف نقش دارد؟

۴- آیا استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر افزایش اطلاعات مربوط به رشته تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان نقش دارد؟

فرضیه های تحقیق

فرضیه اصلی

استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر نحوه گذران اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان نقش دارد.

فرضیه های فرعی

۱- استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر شیوه های روابط اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان نقش دارد.

۲- استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر افزایش سلامت روان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان نقش دارد.

۳- استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر افزایش رابطه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان با جنس مخالف نقش دارد.

۴- استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر افزایش اطلاعات مربوط به رشته تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان نقش دارد.

قلمرو تحقیق

قلمرو زمانی این تحقیق به بهار سال ۱۳۹۷ است. قلمرو موضوعی تحقیق به بررسی تاثیر شبکه اجتماعی تلگرام بر نحوه گذران اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان شده است. قلمرو مکانی تحقیق به دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان است.

روش و نوع تحقیق

تحقیق حاضر از نوع پژوهش های توصیفی پیمایشی است. علاوه بر این تحقیق حاضر را می توان از نوع تحقیقات همبستگی به شمار آورد.

جامعه آماری: کلیه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان سال ۱۳۹۷ بوده است.

حجم نمونه: ۳۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان است که به طور تصادفی انتخاب شده اند.

ابزار گردآوری اطلاعات: در این پژوهش به منظور جمع آوری و گردآوری اطلاعات از پرسش نامه محقق ساخته استفاده شده است. این پرسشنامه ۲ قسمت دارد. در بخش نخست این پرسشنامه مشخصات دموگرافیک دانشجویان مطرح شده است. در این بخش سوالاتی نظیر جنس، سن، مقطع تحصیلی، میزان استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و نظایر آن ها مورد سوال قرار خواهد گرفت. بخش دوم پرسش نامه به سوالات اصلی تحقیق که پیرامون تاثیر استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر اوقات فراغت دانشجویان است اختصاص دارد. سوالات به روش طیف لیکرت بوده و در قالب طیف پنج درجه ای پاسخ داده می شود.

روایی پرسش نامه محقق ساخته: روایی مستلزم آن است که ابزار پژوهش همان متغیری را اندازه گیری کند که پژوهشگر قصد اندازه گیری آن را دارد. در این پژوهش به منظور اطمینان از روایی ابزار اندازه گیری از روش روایی محتوا استفاده می گردد. در روایی محتوا، تاکید زیاد بر قضاوت شخصی سازندگان ابزار می باشد. لذا پرسش نامه های مذکور پس از تدوین در اختیار صاحب نظران قرار گرفت و اساتید و کارشناسان سئوالات آن را از نظر روا بودن تایید نمودند.

اعتبار پرسش نامه: ابزارهای تحقیق به عنوان وسیله ای برای جمع آوری اطلاعات باید معتبر باشند تا پژوهشگر بتواند به داده های به دست آمده اعتماد کند. (شریفی و نجفی زند، ۱۳۷۶) در این پژوهش به منظور بخش اعتبار پرسش نامه های یاد شده از روش بازآزمایی استفاده شده است. اعتبار بازآزمایی با اجرای آزمون در مورد افراد گروه نمونه در یک زمان اجرای مجدد آن در مورد همان گروه در زمانی دیگر تعیین می شود. لذا در این پژوهش نیز ابتدا پرسش نامه به ۱۰ نفر از دانشجویان ارایه گردید تا نسبت به تکمیل آن اقدام نمایند. پس از ۱۰ روز مجدداً پرسش نامه به افراد یاد شده ارایه گردید تا تکمیل نمایند. ضریب الفای کرونباخ به دست آمده برابر با ۰/۸۵ بود که، نشان از پایایی مناسب پرسشنامه داشت.

روش تجزیه و تحلیل داده ها: در پژوهش اخیر به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از روش آمار توصیفی (توزیع فراوانی ها، درصد، میانگین) و از روش آمار استنباطی، آزمون کولموگروف اسمیرونوف برای تعیین نرمالیتی داده ها، آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن، جهت سنجش معناداری روابط بین متغیرها استفاده شد. داده ها پس از ورود به رایانه از طریق نرم افزار آماری Spss مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته های تحقیق

جدول ۱: توزیع فراوانی و درصد نمونه آماری بر حسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد
مرد	۱۵۵	۵۱/۷
زن	۱۴۵	۴۸/۳
جمع	۳۰۰	۱۰۰

همان طور که اطلاعات جدول ۱ نشان می دهد، ۵۱/۷ درصد نمونه آماری مذکر و ۴۸/۳ درصد مونث بودند.

جدول ۲: توزیع فراوانی و درصد نمونه آماری بر حسب سن

سن	فراوانی	درصد
۲۰-۲۵	۲۰۶	۶۸/۷
۲۶-۳۰	۷۶	۲۵/۳
بالتر از ۳۰	۱۸	۶
جمع	۳۰۰	۱۰۰

همان طور که اطلاعات جدول ۲ نشان می دهد، ۶۸/۷ درصد نمونه آماری در رده سنی ۲۰ تا ۲۵ سال، ۲۵/۳ درصد در رده سنی ۲۶ تا ۳۰ سال و ۶ درصد در رده سنی بالای ۳۰ سال قرار داشتند.

جدول ۳: توزیع فراوانی و درصد نمونه آماری بر حسب مدت زمان استفاده از تلگرام

درصد	فراوانی	مدت زمان استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام در طول هفته
۳/۷	۱۱	کمتر از دو ساعت
۱۸	۵۴	دو تا چهار ساعت
۴۸/۷	۱۴۶	پنج تا بیست ساعت
۲۹/۷	۸۹	بیست و یک ساعت یا بیشتر
۱۰۰	۳۰۰	جمع

همان طور که اطلاعات جدول و نمودار ۴-۱ نشان می‌دهد، مدت زمان استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام در طول هفته در بین نمونه آماری بدین شرح است: ۳/۷ درصد کمتر از دو ساعت، ۱۸ درصد ۲ تا ۴ ساعت، ۴۸/۷ درصد ۵ تا ۲۰ ساعت و ۲۹/۷ درصد، ۲۱ ساعت و بیشتر.

توصیف متغیرهای مورد مطالعه

جدول ۴: شاخص‌های توصیفی مربوط به متغیرهای مورد مطالعه

شماره	متغیرها	حداقل	حداکثر	میانگین	نمایش	دامنه تغییرات
-	میزان استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام در طول هفته	۱	۴	۳	۳	۳
۱	برای گذران اوقات فراغت از اطلاعات شبکه اجتماعی تلگرام استفاده می‌کنم.	۱	۵	۳	۳	۴
۲	استفاده از شبکه اجتماعی	۱	۵	۲	۲	۴

					تلگرام اوقات سرگرم کننده ای برای من فراهم می سازد.	
۴	۴	۴	۵	۱	از طریق شبکه اجتماعی تلگرام با دوستان جدید آشنا شده ام.	۳
۳	۴	۴	۵	۲	برخی دوستان فضای مجازی خود را تا کنون ندیده ام.	
۲/۵۰	۳/۲۵	۳/۲۵	۴/۲۵	۱/۷۵	شیوه های روابط اجتماعی دانشجویان	مجموع
۴	۳	۳	۵	۱	استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام سبب شده است اوقات فراغت من منظم شود.	۵
۴	۲	۲	۵	۱	استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام حس خوبی در من ایجاد می کند	۶
۴	۳	۳	۵	۱	با استفاده از تلگرام ویژگی ها و خصایص منفی من کاهش یافته است.	۷
۲/۶۶	۲/۳۳	۲/۳۳	۴/۳۳	۱/۶۷	سلامت روان دانشجویان	مجموع
۴	۳	۳	۵	۱	عدم تفکیک جنسیتی در شبکه اجتماعی تلگرام باعث می شود دامنه دوستی های من گسترش یابد.	۸
۲	۴	۴	۵	۳	دوستی با جنس مخالف در شبکه	۹

					اجتماعی تلگرام زمینه آشنایی های قبل از ازدواج را فراهم می کند.	
۴	۴	۲/۵۰	۵	۱	از دوستی با جنس مخالف در تلگرام رضایت دارم.	۱۰
۲/۳۳	۴	۳/۳۳	۴/۳۳	۲	رابطه دانشجویان با جنس مخالف	مجموع
۴	۳	۳	۵	۱	با استفاده از تلگرام توانسته ام در زمان کوتاه به تکالیف مورد نظر اساتید پی ببرم	۱۱
۳	۳	۳	۴	۱	با استفاده از تلگرام توانسته ام تمرکز بیشتری بر روی یاد گیری دروس داشته باشم	۱۲
۴	۲	۲	۵	۱	با استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام آرامش بیشتر و پیشرفت درسی بالاتری دارم.	۱۳
۳/۳۴	۲	۲/۶۷	۴/۶۷	۱/۳۳	اطلاعات مربوط به رشته تحصیلی دانشجویان	مجموع

فرض‌های آماری

H_0 : متغیرهای مورد مطالعه دارای توزیع نرمال هستند.

H_1 : متغیرهای مورد مطالعه دارای توزیع نرمال نیستند.

برای استفاده صحیح از شاخص‌های آمار توصیفی و آزمون‌های آماری مناسب، با استفاده از آزمون‌های کلموگروف-اسمیرنوف، نرمال بودن یا غیر نرمال بودن توزیع متغیرهای مورد مطالعه تعیین گردید که نتایج آن در قالب جدول ۴ نشان داده شده است.

جدول ۵: نتایج آزمون‌های کلموگروف- اسمیرنوف جهت تعیین نرمال بودن توزیع متغیرهای مورد مطالعه

آزمون کلموگروف- اسمیرنوف			متغیرهای مورد مطالعه
سطح معنی داری	درجه آزادی	آماره	
۰/۰۰۱	۳۰۰	۰/۲۶۱	میزان استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام
۰/۰۰۱	۳۰۰	۰/۱۶۸	فرضیه ۱
۰/۰۰۱	۳۰۰	۰/۳۲۵	فرضیه ۲
۰/۰۰۱	۳۰۰	۰/۱۸۶	فرضیه ۳
۰/۰۰۱	۳۰۰	۰/۲۰۷	فرضیه ۴

همان طور که نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد، مقادیر به دست آمده برای آماره‌های آزمون محاسبه شده در سطح آلفای $\alpha=0/001$ ، معنی دار هستند ($P<0/001$)، لذا فرض H_1 دال بر نرمال نبودن توزیع این متغیرها تایید می‌گردد. بر این اساس برای بررسی فرضیه‌های تحقیق از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده گردید.

تجزیه و تحلیل فرضیه‌های تحقیق: از آنجایی که توزیع نمرات متغیرهای مورد مطالعه نرمال نبود، برای بررسی روابط بین متغیرها از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد.

فرضیه ۱: استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر شیوه‌های روابط اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان نقش دارد.

جدول ۶: ضریب همبستگی اسپیرمن بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و شیوه‌های روابط اجتماعی دانشجویان

متغیر X	متغیر Y	ضریب همبستگی اسپیرمن (r_{ho})	تعداد	سطح معنی داری (sig)
استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام	شیوه های روابط اجتماعی دانشجویان	۰/۲۱۸	۳۰۰	۰/۰۰۱

همان طور که نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد، مقدار به دست آمده برای ضریب همبستگی اسپیرمن بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و شیوه‌های روابط اجتماعی دانشجویان ($r_{ho}=0/218, P=0/001$) در سطح آلفای $\alpha=0/001$ ، معنی‌دار است ($P<0/001$)، لذا چنین استنباط می‌شود که با اطمینان بالای ۹۹ درصد، بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر شیوه‌های روابط اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. بنابراین فرضیه فوق مورد تایید قرار می‌گیرد.

فرضیه ۲: استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر افزایش سلامت روان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان نقش دارد.

جدول ۷: ضریب همبستگی اسپیرمن بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و سلامت روان دانشجویان

متغیر X	متغیر Y	ضریب همبستگی اسپیرمن (r_{ho})	تعداد	سطح معنی داری (sig)
استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام	سلامت روان	۰/۴۱۷	۳۰۰	۰/۰۰۱

همان طور که نتایج جدول ۷ نشان می‌دهد، مقدار به دست آمده برای ضریب همبستگی اسپیرمن بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و سلامت روان دانشجویان ($\rho=0/417, P=0/001$) در سطح آلفای $\alpha=0/001$ ، معنی‌دار است ($P<0/001$)، لذا چنین استنباط می‌شود که با اطمینان بالای ۹۹ درصد، بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و سلامت روان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. بنابراین فرضیه فوق مورد تایید قرار می‌گیرد.

فرضیه ۳: استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر افزایش رابطه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان با جنس مخالف نقش دارد.

جدول ۸: ضریب همبستگی اسپیرمن بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و رابطه دانشجویان با جنس مخالف

متغیر X	متغیر Y	ضریب همبستگی اسپیرمن (ρ)	تعداد	سطح معنی داری (sig)
استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام	رابطه دانشجویان با جنس مخالف	۰/۰۱۹	۳۰۰	۰/۷۴۰

همان طور که نتایج جدول ۸ نشان می‌دهد، مقدار به دست آمده برای ضریب همبستگی اسپیرمن بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و رابطه دانشجویان با جنس مخالف ($\rho=0/019, P=0/740$) در سطح آلفای $\alpha=0/05$ ، معنی‌دار نیست ($P>0/05$)، لذا چنین استنباط می‌شود که بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و رابطه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان با جنس مخالف، رابطه معنی‌دار وجود ندارد. بنابراین فرضیه فوق مورد تایید قرار نمی‌گیرد.

فرضیه ۴: استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر افزایش اطلاعات مربوط به رشته تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان نقش دارد.

جدول ۹: ضریب همبستگی اسپیرمن بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و اطلاعات مربوط به رشته تحصیلی

متغیر X	متغیر Y	ضریب همبستگی اسپیرمن (rho)	تعداد	سطح معنی داری (sig)
استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام	اطلاعات مربوط به رشته تحصیلی	۰/۱۳۷	۳۰۰	۰/۰۱۸

همان طور که نتایج جدول ۹ نشان می دهد، مقدار به دست آمده برای ضریب همبستگی اسپیرمن بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و اطلاعات مربوط به رشته تحصیلی در بین دانشجویان (rho=۰/۱۳۷، P=۰/۰۱۸) در سطح آلفای ۰/۰۵، معنی دار است (P<۰/۰۵)، لذا چنین استنباط می شود که با اطمینان ۹۵ درصد، بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و اطلاعات مربوط به رشته تحصیلی در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد. بنابراین فرضیه فوق مورد تایید قرار می گیرد.

نتیجه گیری

شبکه های اجتماعی مجازی به طور اعم و شبکه اجتماعی تلگرام به طور اخص در سال های اخیر جایگاه بسیار ویژه ای در بین کاربران پیدا کرده اند و در زندگی روزمره افراد نقش بسیار پر رنگی دارند به گونه ای که بسیاری از کاربران روزانه به صفحه شخصی خود در تلگرام سر می زنند و بسیاری از ارتباطات از راه دور به وسیله تلگرام صورت می گیرد. شبکه های اجتماعی در ابعاد زندگی فردی و اجتماعی افراد تاثیر می گذارد و باعث تغییرات زیادی در سبک زندگی افراد شده اند، یکی از ابعاد سبک زندگی که می توان گفت تا حدود زیادی تحت تاثیر شبکه های اجتماعی مجازی باشد اوقات فراغت است، کاربران شبکه های اجتماعی مجازی بخش زیادی از اوقات فراغت خود را در شبکه های اجتماعی می گذرانند با توجه به اهمیت این موضوع در این پژوهش به بررسی نقش

شبکه اجتماعی تلگرام بر گذران اوقات فراغت (دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان) پرداخته شده است که یافته های تحلیلی پژوهش به شرح زیر می باشد:

فرضیه فرعی اول پژوهش: در مورد استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر شیوه های روابط اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان نقش دارد: بر اساس یافته های تحقیق حاضر (نتایج جدول شماره ۶)، مقدار به دست آمده برای ضریب همبستگی اسپیرمن بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و شیوه های روابط اجتماعی دانشجویان ($r_{ho}=0/218$) در سطح آلفای $\alpha=0/001$ ، معنی دار بود ($P<0/001$)، لذا چنین استنباط شد که با اطمینان بالای ۹۹ درصد، بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و شیوه های روابط اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد. بنابراین فرضیه فرعی اول مورد آزمون قرار گرفت و تایید شد.

فرضیه فرعی دوم پژوهش: "استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر افزایش سلامت روان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان نقش دارد: نتایج حاصل از آزمون فرضیه دوم (جدول شماره ۷) نشان داد که مقدار به دست آمده برای ضریب همبستگی اسپیرمن بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و سلامت روان دانشجویان ($r_{ho}=0/417$) در سطح آلفای $\alpha=0/001$ ، معنی دار است ($P<0/001$)، لذا چنین استنباط شد که با اطمینان بالای ۹۹ درصد، بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و سلامت روان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. لذا فرضیه فرعی دوم نیز تایید شده است.

فرضیه فرعی سوم پژوهش: در مورد استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر افزایش رابطه دانشجویان علوم پزشکی لرستان با جنس مخالف نقش دارد: بر اساس نتایج جدول شماره ۸، مقدار به دست آمده برای ضریب همبستگی اسپیرمن بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و رابطه دانشجویان با جنس مخالف ($r_{ho}=0/019$) در سطح آلفای $\alpha=0/05$ ، معنی دار نبود ($P>0/05$)، لذا چنین استنباط شد که بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و رابطه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان با جنس مخالف، رابطه معنی داری وجود ندارد. بنابراین فرضیه فوق مورد تایید قرار نگرفت.

فرضیه فرعی چهارم پژوهش: استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر افزایش اطلاعات مربوط به رشته تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان نقش دارد. نتایج جدول شماره ۹ نشان داد که مقدار به دست آمده برای ضریب همبستگی اسپیرمن بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و اطلاعات مربوط به رشته تحصیلی در بین دانشجویان ($r_{ho}=0/137$) در سطح آلفای $\alpha=0/05$ ، معنی دار است ($P<0/05$)، لذا چنین استنباط شد که با اطمینان ۹۵ درصد، بین استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و اطلاعات مربوط به رشته تحصیلی در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. بنابراین فرضیه فوق تایید شد.

فرضیه اصلی پژوهش: استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر گذران اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان نقش دارد: با استناد به نتایج به دست آمده برای فرضیه‌های فرعی اول تا چهارم، نقش استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر شیوه‌های روابط اجتماعی، افزایش سلامت روان و افزایش اطلاعات مربوط به رشته تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان مورد تایید قرار گرفت، ولی نقش استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر افزایش رابطه دانشجویان علوم پزشکی لرستان با جنس مخالف مورد تایید قرار نگرفت

. منابع

- برات دستجری، نگین و صیادی، سمیه (۱۳۹۱)، بررسی رابطه بین استفاده از شبکه های اجتماعی بر اعتیاد به اینترنت و افسردگی در دانشجویان دانشگاه های پیام نور شهر اصفهان، مجله تحقیقات علوم رفتاری.
- بشیر، حسن و افراسیابی، محمدصادق (۱۳۹۱) شبکه های اجتماعی اینترنتی و سبک زندگی جوانان: مطالعه موردی بزرگترین جامعه مجازی ایرانیان، فصلنامه تحقیقاتی فرهنگی، دوره پنجم، شماره ۱
- خواجه نوری، بیژن و مقدس، علی اصغر (۱۳۸۷) "بررسی عوامل اجتماعی و فرهنگی موثر بر میزان گذراندن اوقات فراغت، مورد مطالعه: دانش آموزان دبیرستان شهرستان آباده"، پژوهشنامه علوم انسانی و اجتماعی، نیمه دوم ۱۳۸۷.
- دانشور، محمد صادق (۱۳۷۵)، گذراندن اوقات فراغت، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران
- ربانی، رسول و شیرینی، حامد (۱۳۸۸) اوقات فراغت و هویت اجتماعی "فصلنامه تحقیقات فرهنگی، دوره دوم، شماره ۸.
- سازمان ملی جوانان (۱۳۸۴)، گزارش اوقات فراغت جوانان طی سال های ۸۲ - ۸۰، معاونت مطالعات و برنامه ریزی
- محمودی اشکوری، حسین (۱۳۶۹)، "بررسی وسایل ارتباط جمعی و گذراندن اوقات فراغت" پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران
- Mohseni, m. sociology of information society, theran: Iran: bidar publication: 2002
- Pempek , t and etal (2009) ,college student social networking experiences on facebook, journal of Applid Develop mental psychology 30:227